

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

અમદાવાદ ખાતે ગુજરાત હાઈકોર્ટમાં

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૪૮૪૩/૨૦૧૯

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન.વી.અંજારિયા

૧	શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨	રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩	શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪	શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના

=====

મનીષ ખુશાલચંદ્ર શુક્લા

વિરુદ્ધ

નાયબ સચિવ મારફતે ગુજરાત રાજ્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી નાસિર સૈયદ (૬૧૪૫)

અરજદાર(ઓ) નં. ૧ તરફથી એડવોકેટ : શ્રીમતી મુમતાઝ સૈયદ (૫૧૮૭)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧, ૨ તરફથી એડવોકેટ : શ્રી જયનીલ પરીખ, એ.જી.પી. (૧)

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી એન.વી.અંજારિયા

તારીખ : ૧૬/૦૮/૨૦૧૮

સી.એ.વી. ચુકાદો

અરજદાર તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન એડવોકેટ શ્રી નાસિર સૈયદ તથા સામાવાળા
— રાજ્ય અને તેના સત્તાવાળાઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન સહાયક સરકારી
વકીલ (આસિસ્ટન્ટ ગવર્નમેન્ટ પ્લીડર) શ્રી જયનીલ પરીખને સાંભળ્યા.

૨. હાલની પિટિશનમાં પડકાર તારીખ ૩૦મી માર્ચ, ૨૦૧૬ ના રોજ અરજદાર
વિરુદ્ધ પસાર કરવામાં આવેલા સસ્પેન્શનના હુકમ સામે કરવામાં આવ્યો છે.
અરજદારે સદર હુકમ રદ અને બાતલ કરવા તેમજ સસ્પેન્શન પાછું ખેંચવા માટે
અરજ કરી છે.

૩. અરજદારની નિમણૂક જુનિયર આસિસ્ટન્ટ ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટર, વર્ગ-૨
તરીકે કરવામાં આવી હતી. તેઓ રૂ. ૬૫૦૦-૨૦૦-૧૦૫૦૦ ના પગારધોરણમાં

બે વર્ષ માટે પ્રોબેશન પર હતા. તારીખ ૨૦મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૦ ના રોજ અરજદારને એડ-હોક ધોરણે આસિસ્ટન્ટ ઇલેક્ટ્રિકલ ઇન્સ્પેક્ટરના પદ પર બઢતી આપવામાં આવી હતી, જેને ત્યારબાદ તારીખ ૨૩મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૧ ના રોજ નિયમિત કરવામાં આવી હતી અને તેમની બદલી ગોધરા ખાતે કરવામાં આવી હતી.

૩.૧ એવું જણાય છે કે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમ, ૧૯૮૮ ની જોગવાઈઓ હેઠળ ગુનો આચર્યાનો આક્ષેપ કરતી ફરિયાદ અરજદાર વિરુદ્ધ દાખલ કરવામાં આવી હતી. અરજદાર વિરુદ્ધ તારીખ ૨૧મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૫ ના રોજ સી.આર. નં. (I) ૩/૨૦૧૬ વાળી એફ.આઈ.આર. નોંધવામાં આવી હતી. અરજદારની ધરપકડ કરવામાં આવી હતી અને તેઓ ૪૮ કલાકથી વધુ સમય કસ્ટડીમાં રહ્યા હોવાથી, તેમને તારીખ ૦૨જી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ થી ૧૮મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ સુધી ડીમ્ડ સસ્પેન્શન (માની લીધેલ મોકૂફી) હેઠળ મૂકવામાં આવ્યા હતા. સક્ષમ અદાલત દ્વારા તારીખ ૧૮મી ફેબ્રુઆરી, ૨૦૧૬ ના હુકમથી અરજદારને નિયમિત જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા.

૩.૨ સસ્પેન્શન ચાલુ રાખવામાં આવ્યું હતું. સામાવાળા સત્તાધિકારી સસ્પેન્શનની મુદત લંબાવતા હુકમો પસાર કરતા રહ્યા હતા. અરજદારે જણાવ્યું છે કે પોલીસ સત્તાવાળાઓ દ્વારા સક્ષમ અદાલત સમક્ષ ચાર્જશીટ અગાઉથી જ દાખલ કરી દેવામાં આવી હતી. અરજદારે સસ્પેન્શન રદ કરીને તેમને નોકરીમાં પુનઃસ્થાપિત કરવા સામાવાળા(ઓ)ને વિનંતી કરી હતી. સસ્પેન્શન પાછું ખેંચવા

માટે રજૂઆત કરતી વખતે, અરજદાર દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે ઘણો લાંબો સમય વીતી ગયો છે અને ખાતાકીય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી નથી તેમજ સસ્પેન્શન ચાલુ રાખવું તે ગેરવાજબી છે.

જ. અરજદારના વિદ્વાન એડવોકેટે રજૂઆત કરી હતી કે જેમાં ચાર્જશીટ અગાઉથી જ દાખલ થઈ ચૂકી છે તેવી ફોજદારી કાર્યવાહી પડતર હોવાના માત્ર આધારે જ સસ્પેન્શન મનસ્વી રીતે ચાલુ રાખવામાં આવ્યું હતું. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે વિવિધ હુકમો દ્વારા સસ્પેન્શનનો સમયગાળો લંબાવવામાં આવ્યો ત્યારે પણ કોઈ કારણો દર્શાવવામાં આવ્યા ન હતા. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે જવાબના સોગંદનામા સાથે સામાવાળા(ઓ) દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ તારીખ ૨૩મી માર્ચ, ૨૦૦૫ ના ઠરાવમાં માર્ગદર્શિકા સમાવિષ્ટ છે કે જેનો અરજદારના કેસમાં ત્રણ વર્ષના લાંબા સમય સુધી સસ્પેન્શન ચાલુ રાખીને ભંગ કરવામાં આવ્યો છે.

જ.૧ આની સામે, વિદ્વાન સહાયક સરકારી વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળના ગુનાઓ માટે ટ્રાયલનો સામનો કરી રહેલા પિટિશનરને સસ્પેન્ડ કરવાનો સામાવાળા સત્તાવાળાઓનો કાયદેસરનો અધિકાર હતો. એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે સસ્પેન્શનનો સમયગાળો લંબાવતા પહેલાં દરેક વખતે ફોજદારી કેસની પ્રગતિ અંગેનો અહેવાલ મંગાવવામાં આવતો હતો.

જ.૨ જવાબનું સોગંદનામું દાખલ કરીને પિટિશનનો વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો જેમાં સામાવાળા નં. ૧ એ અન્ય બાબતોની સાથોસાથ અરજદાર સામે ફર્ટ ઈન્ફોર્મેશન રિપોર્ટ દાખલ થયાનો; તેમની કસ્ટડીમાં અટકાયત થયાનો અને વધુમાં તેમના પગલાંને ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧ ના નિયમ ૫ હેઠળ તેમને મળેલી સત્તાઓનું સમર્થન હોવાનો ઉદ્દેશ કર્યો હતો. એવું જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારનું સસ્પેન્શન સમયાંતરે લંબાવવામાં આવ્યું હતું. સામાવાળાએ તારીખ ૨૩મી માર્ચ, ૨૦૦૫ નો ઠરાવ રજૂ કર્યો હતો, જે સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકવામાં આવેલા કર્મચારીઓના કેસોની સમીક્ષા માટેની માર્ગદર્શિકા સાથે સંબંધિત છે, જેમાં અન્ય બાબતોની સાથે એવી જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે ચાર્જશીટ બજાવ્યા પછી દર છ મહિને સસ્પેન્શનની સમીક્ષા કરવામાં આવશે. એવો ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે આવા કિસ્સાઓમાં, જ્યાં ફોજદારી કેસ નોંધાયો હોય અને પોલીસે ચાર્જશીટ દાખલ કરી હોય તથા એક વર્ષથી વધુ સમય વીતી ગયો હોય, ત્યાં સસ્પેન્શનની સમીક્ષા કરવી જરૂરી બનશે. સદર ઠરાવમાં ઉપરોક્ત શરત ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧ ના નિયમ ૫ માંથી ઉદ્ભવેલી છે, જેનો નીચે વિગતવાર ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો છે.

જ.૩ સમયાંતરે સસ્પેન્શન લંબાવવા અંગેની વિગતો આપતાં જવાબના સોગંદનામા સાથે તારીખ ૧૩મી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૬ નો હુકમ રજૂ કરવામાં આવ્યો હતો કે જેના દ્વારા સસ્પેન્શન ૨૬મી ડિસેમ્બર, ૨૦૧૬ સુધી લંબાવવામાં

આવ્યું હતું. ત્યારપછીના હુકમ દ્વારા તે ૨૬મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૭ સુધી લંબાવવામાં આવ્યું હોવાનું ગણવામાં આવ્યું હતું. તારીખ ૨૩મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૭ ના અન્ય એક હુકમ દ્વારા સસ્પેન્શન લંબાવવામાં આવ્યું હતું અને તારીખ ૨૫મી એપ્રિલ, ૨૦૧૭ ના હુકમ દ્વારા તેને ૧૦મી જુલાઈ, ૨૦૧૭ સુધી વધુ લંબાવવામાં આવ્યું હતું. સક્ષમ સત્તાધિકારીએ સસ્પેન્શનનો સમયગાળો લંબાવતા તારીખ ૦૪થી જુલાઈ, ૨૦૧૭, ૨૩મી નવેમ્બર, ૨૦૧૭, ૦૪થી ઓક્ટોબર, ૨૦૧૭ ના સમાન હુકમો અને અન્ય કેટલાક હુકમો પસાર કર્યા હતા જે પૈકી છેલ્લો હુકમ તારીખ ૧૮મી જાન્યુઆરી, ૨૦૧૮ નો હતો કે જેના હેઠળ સસ્પેન્શનનો સમયગાળો ૧૮મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૧૮ સુધી લંબાવવામાં આવ્યો હતો. દર ૯૦ દિવસના અંતરે સસ્પેન્શનનો સમયગાળો લંબાવવામાં આવ્યો હતો. એવું પણ જણાવવામાં આવ્યું હતું કે અરજદારને નિર્વાહ ભથ્થું (સબસિસ્ટન્સ એલાઉન્સ) ચૂકવવામાં આવ્યું હતું જે વધારીને ૭૫% કરવામાં આવ્યું હતું. સામાવાળા સત્તાવાળાઓએ એ આધાર પર સસ્પેન્શનને ન્યાયી ઠેરવવા માંગ્યું હતું કે અરજદાર ભ્રષ્ટાચાર નિવારણ અધિનિયમની જોગવાઈઓ હેઠળના કથિત ગુનાઓ માટે ફોજદારી કેસનો સામનો કરી રહ્યા હતા.

પ. ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧, તેના ભાગ-II માં, સરકારી કર્મચારીના સસ્પેન્શનના પાસા સાથે સંબંધિત છે. નિયમ ૫ સસ્પેન્શનના સંબંધમાં જોગવાઈઓ ધરાવે છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:

"પ. સસ્પેન્શન :—

(૧) નિમણૂક સત્તાધિકારી અથવા જે સત્તાધિકારીને તે ગૌણ હોય તે અથવા શિસ્ત સત્તાધિકારી અથવા તે વતી સરકાર દ્વારા અધિકૃત કરવામાં આવેલ અન્ય કોઈપણ સત્તાધિકારી સરકારી કર્મચારીને સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકી શકે છે:

(એ) જ્યાં તેની સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી વિચારણા હેઠળ હોય અથવા પેન્ડિંગ હોય,

પરંતુ શરત એ છે કે, જ્યાં સરકારી કર્મચારી કે જેની સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી વિચારણા હેઠળ હોય તેને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવે, તો સરકારી કર્મચારીને સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હોય તે તારીખથી નેવું દિવસનો સમયગાળો પૂરો થતાં પહેલાં તેની સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં ન આવે તો આવું સસ્પેન્શન માન્ય રહેશે નહીં, વધુમાં શરત એ છે કે સરકાર અથવા સરકાર દ્વારા વિશેષ કે સામાન્ય હુકમથી અધિકૃત કોઈપણ અન્ય સત્તાધિકારી સદર નેવું દિવસનો સમયગાળો પૂરો થતાં પહેલાં કોઈપણ સમયે અને શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ ન કરવા માટેના વિશેષ સંજોગોને ધ્યાનમાં લીધા પછી, શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કર્યા વિના પણ લેખિતમાં કારણો નોંધીને સસ્પેન્શનનો સમયગાળો નેવું દિવસથી વધુ લંબાવી શકે છે:

એવી પણ જોગવાઈ છે કે સસ્પેન્શનની આવી મુદત એક સમયે નેવું દિવસથી વધુ સમયગાળા માટે લંબાવી શકાશે નહીં:

(બી) નૈતિક અધઃપતન (મોરલ ટર્પિટ્યુડ) સમાવિષ્ટ કોઈપણ ફોજદારી ગુનાના સંદર્ભમાં તેની સામેનો કેસ તપાસ, પૂછપરછ અથવા ટ્રાયલ હેઠળ હોય:

પરંતુ શરત એ છે કે જ્યાં નિમણૂક સત્તાધિકારી કરતાં ગૌણ અથવા નીચલા દરજ્જાના સત્તાધિકારી દ્વારા સસ્પેન્શનનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય, ત્યાં આવા સત્તાધિકારીએ જે સંજોગોમાં હુકમ કરવામાં આવ્યો હતો તેની તાત્કાલિક નિમણૂક સત્તાધિકારીને જાણ કરવાની રહેશે.

(ર) સરકારી કર્મચારીને નિમણૂક સત્તાધિકારીના હુકમ દ્વારા સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકવામાં આવ્યા હોવાનું માની લેવામાં આવશે (ડીમ્ડ સસ્પેન્શન):

—

(એ) . . .

(બી) . . .

ખુલાસો:— . . .

(ર-એ) આ નિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલા અથવા કરવામાં આવ્યા હોવાનું માની લેવાયેલા સસ્પેન્શનના હુકમની સસ્પેન્શનમાં ફેરફાર કરવા કે તેને રદ કરવા માટે સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા સસ્પેન્શનની અસરકારક તારીખથી નેવું દિવસનો સમયગાળો પૂરો થતાં પહેલાં સમીક્ષા કરવામાં આવશે, આવી સમીક્ષા કર્યા બાદ સક્ષમ સત્તાધિકારી સસ્પેન્શન લંબાવવાનો કે રદ કરવાનો હુકમ પસાર કરી શકે

છે. અનુગામી સમીક્ષાઓ સસ્પેન્શનની લંબાવેલી મુદત પૂરી થતાં પહેલાં કરવામાં આવશે. સસ્પેન્શનનો મુદત વધારો એક સમયે એકસો એંસી દિવસથી વધુ સમયગાળા માટે રહેશે નહીં.

આ નિયમના પેટા-નિયમ (૧) અથવા (૨) હેઠળ કરવામાં આવેલ અથવા કરવામાં આવ્યા હોવાનું માની લેવાયેલ સસ્પેન્શનનો હુકમ નેવું દિવસની મુદત પછી માન્ય રહેશે નહીં, સિવાય કે સમીક્ષા કર્યા પછી નેવું દિવસની મુદત પૂરી થતાં પહેલાં તેને વધુ સમયગાળા માટે લંબાવવામાં આવ્યો હોય.

પરંતુ શરત એ છે કે પેટા-નિયમ (૨) હેઠળના ડીમ્ડ સસ્પેન્શનના કિસ્સામાં સસ્પેન્શનની આવી કોઈ સમીક્ષા જરૂરી રહેશે નહીં, જો સરકારી કર્મચારી સસ્પેન્શનના નેવું દિવસ પૂરા થવાના સમયે સસ્પેન્શન હેઠળ રહેવાનું ચાલુ રાખતો હોય અને આવા કિસ્સામાં નેવું દિવસનો સમયગાળો કસ્ટડીમાં અટકાયત કરાયેલ સરકારી કર્મચારીને અટકાયતમાંથી મુક્ત કરવામાં આવે તે તારીખથી અથવા તેની અટકાયતમાંથી મુક્તિની હકીકત તેના નિમણૂક સત્તાધિકારીને જણાવવામાં આવે તે તારીખથી, જે બેમાંથી મોડી હોય ત્યારથી ગણાશે.

(૩) જ્યાં બરતરફી, દૂર કરવા અથવા . . .

(૪) જ્યાં બરતરફી, દૂર કરવા અથવા . . .

(૫) પેટા-નિયમ (૨-એ) માં સમાવિષ્ટ જોગવાઈઓને આધીન રહીને, સસ્પેન્શનનો હુકમ કરવામાં આવ્યો હોય અથવા કરવામાં આવ્યો હોવાનું

માની લેવાયું હોય . . . (બી) જ્યાં કોઈ સરકારી કર્મચારીને કોઈપણ શિસ્તભંગની કાર્યવાહી કે અન્યથાના સંબંધમાં સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યો હોય અથવા સસ્પેન્ડ કરવામાં આવ્યાનું માની લેવાયું હોય અને અન્ય કોઈપણ . . . (સી) આ નિયમ હેઠળ કરવામાં આવેલા અથવા કરવામાં આવ્યાનું માની લેવાયેલા સસ્પેન્શનના હુકમમાં કોઈપણ સમયે ફેરફાર કરી શકાશે . . .

પ.૧ ઉપર જણાવેલ શિસ્ત અને અપીલ નિયમોનો નિયમ ૫ સસ્પેન્શનના પાસા સાથે સંબંધિત છે અને તે જોગવાઈ કરે છે કે જ્યાં શિસ્તભંગની તપાસ વિચારણા હેઠળ હોય કે પેન્ડિંગ હોય ત્યાં સરકારી કર્મચારીને સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકવાની સત્તા નિમણૂક સત્તાધિકારી અથવા શિસ્ત સત્તાધિકારીના તાબા હેઠળના સત્તાધિકારીને છે. નિયમ ૫ ના પેટા-નિયમ (૧) ના પ્રોવાઈઝો મુજબ, સસ્પેન્શનની તારીખથી નેવું દિવસ પૂરા થતાં પહેલાં જો તેની સામે શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં ન આવે તો આવું સસ્પેન્શન માન્ય રહેશે નહીં. ઉપરોક્ત ૯૦ દિવસનો સમયગાળો પૂરો થયા પછી શિસ્તભંગની કાર્યવાહી શરૂ કરવા માટે લેખિતમાં કારણો નોંધવા જરૂરી છે અને તે નિયમોની અનુગામી કલમોમાં દર્શાવેલી શરતો મુજબ હોવું જોઈએ. નિયમ ૫ ના પેટા-નિયમ (૨) હેઠળ, અટકાયત, દોષિત ઠરાવવા વગેરેના કિસ્સામાં, સરકારી કર્મચારી સસ્પેન્શન હેઠળ મૂકાયા હોવાનું માની લેવામાં આવશે. પેટા-નિયમ (૨-એ) હેઠળ, એવી વિચારણા કરવામાં આવી છે કે નિયમ ૫ હેઠળ કરવામાં આવેલું અથવા કરવામાં આવ્યાનું માની લેવાયેલું સસ્પેન્શન સક્ષમ સત્તાધિકારી દ્વારા નેવું દિવસ પૂરા થતાં પહેલાં

સમીક્ષા હેઠળ લેવામાં આવશે અને સમીક્ષા કર્યા પછી જ આગળ મુદત વધારી શકાશે. એવી વિચારણા કરવામાં આવી છે કે તમામ અનુગામી સમીક્ષાઓ લંબાવવામાં આવેલી મુદત પૂરી થતાં પહેલાં કરવામાં આવશે. એવી પણ જોગવાઈ કરવામાં આવી છે કે પેટા-નિયમ (૧) અથવા પેટા-નિયમ (૨) હેઠળ કરવામાં આવેલો અથવા કરવામાં આવ્યો હોવાનું માની લેવાયેલો સસ્પેન્શનનો હુકમ નેવું દિવસની મુદત પછી માન્ય રહેશે નહીં, સિવાય કે સમીક્ષા કર્યા પછી તેને લંબાવવામાં આવ્યો હોય અને સદર સમીક્ષા નેવું દિવસ પૂરા થતાં પહેલાં હાથ ધરવામાં આવી હોય.

પ.૧ આ તબક્કે, અજય કુમાર ચૌધરી વિરુદ્ધ યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા [(૨૦૧૫) ૭ એસસીસી ૨૯૧] ના કેસમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્થાપિત કરેલા સિદ્ધાંતો ધ્યાને લેતાં, તે કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે શિસ્તભંગની કાર્યવાહીના ઝડપી નિકાલ માટે સમયબદ્ધ નિર્દેશ જારી કર્યા હતા અને નિર્દેશ આપ્યો હતો કે જો ત્રણ મહિનાની અંદર કસૂરવાર કર્મચારીને આરોપોનું મેમોરેન્ડમ બજાવવામાં ન આવે તો સસ્પેન્શન ઓર્ડરનું ચલણ ત્રણ મહિનાથી વધુ લંબાવવું જોઈએ નહીં. એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જો ચાર્જશીટ બજાવવામાં આવી હોય, તો સસ્પેન્શન લંબાવવા માટે સકારણ હુકમ પસાર કરવો આવશ્યક છે.

પ.૨ અજય કુમાર ચૌધરી (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચે મુજબ ઠરાવીને સસ્પેન્શનના અયોગ્ય અને ગેરવાજબી રીતે લાંબા સમય સુધી રક્ષણ સામે ચેતવણી આપી હતી:

"સસ્પેન્શન, ખાસ કરીને આરોપો ઘડાય તે પહેલાંનું, અનિવાર્યપણે ક્ષણિક અથવા કામચલાઉ સ્વરૂપનું હોય છે, અને તે ટૂંકી મુદતનું જ હોવું જોઈએ. જો તે અનિશ્ચિત સમયગાળા માટે હોય અથવા તેનું નવીકરણ રેકર્ડ પર સમકાલીન રીતે ઉપલબ્ધ નક્કર તર્ક પર આધારિત ન હોય, તો તે તેને શિક્ષાત્મક સ્વરૂપનું બનાવી દેશે. ખાતાકીય/શિસ્તભંગની કાર્યવાહી અચૂકપણે વિલંબ સાથે શરૂ થાય છે, આરોપોનું મેમોરેન્ડમ તૈયાર કરતાં પહેલાં અને પછી વિલંબથી ઘેરાયેલી રહે છે અને આખરે તેનાથી પણ વધુ વિલંબ પછી પરિણમે છે." (પેરા ૧૧)

પ.ર.૧ સર્વોચ્ચ અદાલતે નીચેના શબ્દોમાં પોતાની ચિંતા વ્યક્ત કરી હતી:

"સસ્પેન્શનનો લાંબો સમયગાળો, તેનું વારંવાર નવીકરણ, ખેદજનક રીતે અપવાદ હોવાને બદલે એક સામાન્ય નિયમ બની ગયું છે. સસ્પેન્ડેડ વ્યક્તિ આક્ષેપોના કલંક, સમાજના તિરસ્કાર અને પોતાના વિભાગની હાંસી ભોગવતી હોવાથી, કોઈ ગેરવર્તણૂક, અવિવેક કે ગુના માટે ઔપચારિક રીતે આરોપ મૂકવામાં આવે તે પહેલાં પણ તેણે આ યાતના સહન કરવી પડે છે. તેની પીડા એ જાણવામાં છે કે જો અને જ્યારે ચાર્જ મૂકવામાં આવશે, ત્યારે પણ તપાસ કે પૂછપરછ પૂર્ણ થવામાં અનિવાર્યપણે અસાધારણ સમય લાગશે, એટલે કે, તેની નિર્દોષતા કે દોષિતતા નક્કી કરવામાં સમય લાગશે. ઘણી વાર આ હવે નિવૃત્તિની સાથે આવનારી બાબત બની ગઈ છે." (પેરા ૧૨)

૬. કેસના તથ્યો ધ્યાને લેતાં અને અજય કુમાર ચૌધરી (ઉપર મુજબ) ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલતે સ્થાપિત કરેલા સિદ્ધાંતો, ગુજરાત સિવિલ સર્વિસીસ (શિસ્ત અને અપીલ) નિયમો, ૧૯૭૧ ના નિયમ ૫ ની જોગવાઈઓ અને સસ્પેન્શનના કેસ સાથે કામ લેવા માટે તારીખ ૨૩મી માર્ચ, ૨૦૦૫ ના ઠરાવમાં તેના આધારે નિર્ધારિત શરતો લાગુ કરતાં, એ સ્પષ્ટ થશે કે અરજદારના સસ્પેન્શનનો હુકમ છેક તારીખ ૩૦મી માર્ચ, ૨૦૧૬ ના રોજ પસાર કરવામાં આવ્યો હતો. પૂરા ત્રણ વર્ષના લાંબા સમયથી આ સસ્પેન્શન ચાલુ રાખવામાં આવ્યું છે. અનેક વખત અલગ-અલગ હુકમો પસાર કરીને દરેક અંતરે સસ્પેન્શનનો સમયગાળો લંબાવવામાં આવ્યો હતો. ફોજદારી કેસમાં ચાર્જશીટ દાખલ કરવામાં આવી છે અને ફોજદારી કાર્યવાહી પડતર હોવાના આધારે સસ્પેન્શન ચાલુ રાખવામાં આવ્યું હતું. જ્યારે અરજદાર એ રજૂઆત કરવામાં સંપૂર્ણપણે સાચા છે કે સસ્પેન્શનના કોઈપણ હુકમો સકારણ હુકમ ન હતા અને સસ્પેન્શન ચાલુ રાખવાને ન્યાયી ઠેરવી શકે તેવું કોઈ યોગ્ય કારણ સામે આવ્યું ન હતું.

૬.૧ કેસનું સર્વોપરી પાસું એ છે કે અત્યાર સુધી અરજદાર સામે કોઈ ખાતાકીય કાર્યવાહી શરૂ કરવામાં આવી નથી, અરજદારને કોઈ ચાર્જશીટ આપવામાં આવી નથી. ઉપર જણાવ્યા મુજબ સમગ્ર સમય દરમિયાન કોઈપણ ખાતાકીય કાર્યવાહી શરૂ કર્યા વિના જ સસ્પેન્શન ચાલુ રાખવામાં આવ્યું અને લંબાવવામાં આવ્યું હતું. ઉપરોક્ત તથ્યો અને સંજોગોમાં અરજદારનું લંબાયેલું સસ્પેન્શન દેખીતી

રીતે મનસ્વી અને બંધારણના અનુચ્છેદ ૧૪ અને ૧૬ નું ઉલ્લંઘન કરનારું બની રહે છે.

૭. ઉપરોક્તના પરિણામે, પિટિશન મંજૂર થવાને પાત્ર બને છે. અરજદાર વિરુદ્ધનો તારીખ ૩૦મી માર્ચ, ૨૦૧૬ નો સસ્પેન્શન હુકમ અને ત્યારબાદ તેમાં કરવામાં આવેલ મુદત વધારો આથી રદ અને બાતલ કરવામાં આવે છે. અરજદારને તાત્કાલિક અને કોઈપણ સંજોગોમાં હાલના હુકમની નકલ મળ્યાની તારીખથી ૧૦ દિવસની અંદર નોકરીમાં પરત લેવામાં આવશે.

હાલની પિટિશન ઉપરોક્ત શરતોએ મંજૂર કરવામાં આવે છે. ડાયરેક્ટ સર્વિસની પરવાનગી આપવામાં આવે છે.

(એન.વી.અંજારિયા, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.